

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie II./2019
Senát I

Nález:

spisová značka	I. ÚS 570/2017
populárny názov	odvolanie - účinky
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	09.01.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Výklad zachovania účinkov odvolania podaného za účinnosti starej procesnej úpravy s poukazom na § 470 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. civilného sporového poriadku (ďalej len "CSP") tak, ako bol tento vyjadrený v stanovisku krajského súdu k sťažnosti, resp. priamo premietnutý do napadnutého rozhodnutia krajského súdu, vybočujú z rámca ústavne konformného výkladu. Princíp zachovania účinkov úkonov, ktoré v konaní nastali pred účinnosťou novej procesnej úpravy civilného konania, vyjadrený v § 470 ods. 2 CSP, je doplňujúcim k princípu okamžitej aplikability ustanovení CSP v § 470 ods. 1 CSP. V danom prípade aplikácia ustanovenia § 470 ods. 2 CSP nesporne znamená zachovanie účinkov odvolania podaného za účinnosti starej procesnej úpravy spočívajúcich v odvolacom prieskume odvolaním napadnutého prvostupňového rozsudku. Avšak tento zachovaný účinok odvolania žiadnym spôsobom nespochybňuje okamžitú aplikabilitu príkazu obsiahnutého v § 390 CSP.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka vystupovala v procesnom postavení žalobcu v konaní o vypratanie nehnuteľností. Krajský súd v odvolacom konaní uznesením z 31. marca 2017 (ďalej len „uznesenie krajského súdu z 31. marca 2017“) zrušil rozsudok okresného súdu z 26. októbra 2015 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 26. októbra 2015“), ktorým okresný súd vyhovel žalobe sťažovateľky. Krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu z 26. októbra 2015 z dôvodu podľa § 389 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), podľa ktorého odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom. Naplnenie dôvodu na zrušenie rozsudku okresného súdu z 26. októbra 2015 z dôvodu podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP videl krajský súd v tom, že okresný súd sa pri konaní a rozhodovaní neriadil dôsledne právnym názorom a pokynmi

	<p>odvolacieho súdu vyslovenými v jeho uznesení z 19. januára 2009, ktorým bol zrušený v poradí prvý rozsudok okresného súdu vo veci a vec vrátená na ďalšie konanie, a ani právnym názorom a pokynmi odvolacieho súdu vyslovenými v jeho uznesení z 22. mája 2013, ktorým bol zrušený v poradí druhý rozsudok okresného súdu vo veci a vec vrátená na ďalšie konanie. Krajský súd zdôraznil, že nerešpektovaním záväzného právneho názoru odvolacieho súdu v súlade s ustálenou súdnou praxou dochádza zo strany súdu prvej inštancie k závažnému porušeniu procesných predpisov.</p> <p>Sťažovateľka vo svojej sťažnostnej argumentácii namieta, že ak krajský súd svojím uznesením z 31. marca 2017 zrušil už v poradí tretí rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, teda nový rozsudok okresného súdu vydaný po zrušení jeho skoršieho rozsudku v odvolacom konaní, postupoval v rozpore s § 390 CSP, podľa ktorého odvolací súd sám rozhodne vo veci, ak rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie, pričom podľa sťažovateľky krajský súd opomenul aplikovať citované ustanovenie a v odôvodnení svojho rozhodnutia ho ani len nespomenul.</p> <p>Z tohto dôvodu sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu a jeho uznesením z 31. marca 2017</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy</p> <p>Ústavný súd zdôrazňuje aj svoju všeobecne známu a ustálenú judikatúru, podľa ktorej do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna úprava (IV. ÚS 77/2002).</p> <p>Ústavný súd zároveň poznamenáva, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavnoprocenými zásadami upravenými v ústave.</p> <p>Podľa § 389 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, c) súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom, alebo d) nejde o rozhodnutie vo veci samej, a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali.</p> <p>Podľa § 390 CSP odvolací súd sám rozhodne vo veci, ak a) rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a b) odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti</p>

novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že nová zákonná úprava civilného procesu účinná od 1. júla 2016 prirodzene so sebou prináša a bude prinášať nutnosť riešenia aplikačných otázok novokoncipovaných zákonných pravidiel postupu všeobecných súdov v civilnom sporovom, mimosporovom i správnom súdnom konaní. Je potrebné zdôrazniť, že riešenie aplikačných otázok vyvstávajúcich z novej právnej úpravy primárne patrí do právomoci všeobecných súdov a akýkoľvek zásah ústavného súdu vo vzťahu k riešeniu týchto otázok je limitovaný zistením závažného procesného excesu zo strany všeobecných súdov majúceho za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu.

Ústavný súd preto aj v danej veci posudzoval možnosť existencie procesného excesu v postupe krajského súdu, keď tento napriek výslovnému príkazu obsiahnutému v § 390 CSP, aby vo veci sám rozhodol (keďže išlo o odvolací prieskum nového rozsudku prvoinštančného súdu po zrušení jeho skoršieho rozsudku v odvolacom konaní), vo veci sám nerozhodol, ale odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podstatnou otázkou v danej veci aj vzhľadom na obsah vyjadrenia krajského súdu je aplikácia ustanovenia § 390 CSP účinného od 1. júla 2016 v odvolacích konaniach, v ktorých bolo odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu podané v čase účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, t. j. pred 1. júlom 2016 v spojení s dostatočnosťou odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k tejto otázke.

Ústavný súd konštatuje, že výklad zachovania účinkov odvolania podaného za účinnosti starej procesnej úpravy s poukazom na § 470 ods. 2 CSP tak, ako bol tento vyjadrený v stanovisku krajského súdu k sťažnosti, resp. priamo premietnutý do napadnutého rozhodnutia krajského súdu, vybočujú z rámca ústavne konformného výkladu. Princíp zachovania účinkov úkonov, ktoré v konaní nastali pred účinnosťou novej procesnej úpravy civilného konania, vyjadrený v § 470 ods. 2 CSP, je doplňujúcim k princípu okamžitej aplikability ustanovení Civilného sporového poriadku vyjadreného v § 470 ods. 1 CSP. V danom prípade aplikácia ustanovenia § 470 ods. 2 CSP nesporne znamená zachovanie účinkov odvolania podaného za účinnosti starej procesnej úpravy spočívajúcich v odvolacom prieskume odvolaním napadnutého prvostupňového rozsudku. Avšak tento zachovaný účinok odvolania žiadnym spôsobom nespochybňuje okamžitú aplikabilitu príkazu obsiahnutého v § 390 CSP. Obdobné závery už boli ústavným súdom judikované napr. vo veciach III. ÚS 5/2018, III. ÚS 227/2017.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd uzatvára, že opomenutie príkazu vyplývajúceho z § 390 CSP, aby odvolací súd sám vo veci rozhodol, a to bez akéhokoľvek odôvodnenia tohto opomenutia krajským súdom, zakladá danosť takého procesného excesu zrušujúcim uznesením odvolacieho súdu, v príčinnej súvislosti s ktorým bolo porušené sťažovateľkou označené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníkov konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (II. ÚS 74/97).

Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, zo sťažnosti vyplýva, že predmet napadnutého konania tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Preto posudzovanú vec vo vzťahu k odvolaciemu konaniu

vedenému krajským súdom nie je možné hodnotiť ako fakticky a právne zložitú. Ústavný súd nezistil ani žiadne skutočnosti, ktoré by boli také zásadné, aby ich v súvislosti s dĺžkou konania bolo potrebné pripísať na ťarchu správania sťažovateľky.

Ústavný súd napokon posudzoval postup samotného krajského súdu. Ústavný súd považuje postup krajského súdu pri rozhodovaní o odvolaní účastníkov konania proti prvostupňovému rozsudku z 26. októbra 2015 za neefektívny a nesústreďený, ktorý vo významnej miere ovplyvnil celkovú dĺžku konania. Krajský súd ustanovenie § 390 CSP ignoroval a napriek jeho výslovnému zneniu, ktoré nepripúšťa vo veci inú možnosť ako povinnosť krajského súdu, aby sám vo veci rozhodol, napadnutým uznesením rozsudok okresného súdu opätovne zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie. Ústavný súd konštatuje, že v dôsledku uvedeného postupu krajského súdu nebol dosiahnutý účel zakotvený v § 390 CSP, ktorým je zrýchlenie konania rozhodnutím v merite veci, ale, naopak, priebeh konania pri rozhodovaní vo veci samej sa opätovne spomalil. Vec bola predložená krajskému súdu na odvolacie konanie 15. januára 2016, preto v prípade, ak by krajský súd postupoval v súlade s účinnou právnou normou, konanie by bolo už 31. marca 2017, keď vo veci rozhodol, právoplatne skončené.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že postupom krajského súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Co 21/2016 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy

Pokiaľ sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 47 ods. 2 ústavy a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy z obdobných dôvodov ako porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd konštatuje, že sťažnostná argumentácia sťažovateľky opomína akúkoľvek súvislosť s možnosťou porušenia jej označených základných práv a takúto súvislosť nezistil ani ústavný súd. Preto sťažnosti sťažovateľky v tejto časti ústavný súd nevyhovel.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Ústavný súd preto zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie, v ktorom je viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto náleze [§ 56 ods. 3 písm. b) a ods. 6 zákona o ústavnom súde].

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie (podobne § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľka v sťažnosti žiadala priznať finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €. Podľa názoru ústavného súdu v danom prípade prichádzalo do úvahy aj priznanie finančného zadosťučinenia, pri určení ktorého vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu, význam veci pre sťažovateľa a dĺžku konania. Vzhľadom na zistený stav posudzovaného konania ústavný súd priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €.

	<p><u>Ústavný súd rozhodol:</u></p> <p>Základné práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom a uznesením Krajského súdu v Košiciach z 31. marca 2017 porušené boli.</p> <p>Uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 31. marca 2017 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.</p> <p>Sťažovateľke priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €.</p> <p>Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia v sume 312,34 € a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	III. ÚS 5/2018, III. ÚS 227/2017
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
kľúčové slová	odvolanie-rozhodnutie o odvolaní aplikácia právnych noriem-ústavne nesúladná občianske súdne konanie-Civilný sporový poriadok výklad (interpretácia)-ústavne konformný

spisová značka	I. ÚS 122/2018
populárny názov	zaistenie peňažných prostriedkov
sudca spravodajca	Marianna Mochnáčová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	30.01.2019

<p>dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv</p>	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 4 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
<p>analytická právna veta</p>	<p>Pri odmeňovaní ustanoveného advokáta v civilnom (obchodnoprávnom) konaní pritom nie je v hre len jeho odmena za prácu, resp. právo na ochranu majetku, ale aj právo účastníka tohto konania na právnu pomoc. Z toho vyplýva, že už žiaden primárny ani sekundárny vzťah medzi sťažovateľkou ako veriteľkou a štátom ako dlžníkom splnením dlhu neexistuje; na tom už nič nemení ani skutočnosť, že orgány činné v trestnom konaní vedú trestné konanie proti „neznámym páchatelom“. Orgány činné v trestnom konaní sa v napadnutých rozhodnutiach ani s touto skutočnosťou vôbec nevysporiadali, takže nie je zrejmé, na čo majú zaistené peňažné prostriedky vlastne slúžiť. Aj za situácie, že by sa v trestnom konaní preukázalo, že zatiaľ neznámi páchatelia spáchali trestný čin v zmysle § 237 Trestného zákona, nič to nemení na skutočnosti, že je potrebné chrániť legitímne očakávanie sťažovateľky, že jej odmena bude v súlade s právnymi predpismi vyplatená, lebo uspokojenie tohto nároku spadá pod ochranu čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu predstavuje zaistenie peňažných prostriedkov podľa § 95 Trestného poriadku významný zásah do práv vlastníka týchto prostriedkov a z tohto dôvodu nemôže byť rozhodovanie o použití tohto inštitútu príkrym formalizmom. Z ústavnej sťažnosti napadnutého rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní vôbec nevyplýva, ako môže v dotknutom prípade zaistenie peňažných prostriedkov tretej osobe reálne, a to treba zdôrazniť, prispieť na dosiahnutie účelu trestného konania vedeného proti zatiaľ „neznámym páchatelom“.</p> <p>Zaistenie peňažných prostriedkov podľa § 95 Trestného poriadku je inštitútom, ktorý napomáha objasňovaniu závažnej, hlavne hospodárskej trestnej činnosti, ktorého podstatou nie je odňatie peňažných prostriedkov majiteľovi, ale obmedzenie dispozičného práva s nimi tak, aby nemohlo dôjsť k ich zneužitiu. Ide o obmedzenie vlastníckeho práva dotknutého subjektu, avšak v rámci výluky z ochrany vlastníctva, ktorá je len pri zachovaní v zákone špecifikovaných podmienok primeraná cieľu sledovanému právnou úpravou, ktorým je náležité zistenie trestných činov a spravodlivé potrestanie ich páchatelov, ako aj snaha v čo najvyššej možnej miere eliminovať škodu spôsobenú prípadnou trestnou činnosťou.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľka - advokátska kancelária namieta porušenia jej základných práv podľa čl. 13 ods. 4, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu k dohovoru uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/2 Gv 302/17/1000 z 20. februára 2018 v spojení s uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/2 Gv 302/17/1000 z 24. januára 2018, uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/2 Gv 302/17/1000 z 23. januára 2018 v spojení s uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/2 Gv 302/17/1000 z 5. decembra 2017, v spojení s príkazom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na zaistenie peňažných prostriedkov sp. zn. V GO-V-985-1/2017 z 9. novembra 2017.</p> <p>Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že úrad špeciálnej prokuratúry porušil jej označené práva tým, že uznesením úradu špeciálnej prokuratúry sp. zn. VII/2 Gv 302/17/1000 z 20. februára 2018 (ďalej len „druhostupňové uznesenie“)</p>

vydaným v rozpore s právnymi predpismi zamietol ako nedôvodnú sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu úradu špeciálnej prokuratúry sp. zn. VII/2 Gv 302/17/1000 z 24. januára 2018 (ďalej len „prvostupňové uznesenie“), ktorým bola zamietnutá ako nedôvodná žiadosť sťažovateľky o zrušenie zaistenia peňažných prostriedkov vo výške 15 236 226 eur, ktoré boli zaistené úradom špeciálnej prokuratúry na základe jeho príkazu na zaistenie, ktorým bolo spoločnosti Tatra banka, a.s. prikázané zaistiť peňažné prostriedky v uvedenej výške na účte sťažovateľky, pretože dosiaľ zistené skutočnosti mali nasvedčovať tomu, že tieto peňažné prostriedky „pochádzajú z trestnej činnosti spáchanej pracovníkmi FNM SR a sú aj výnosom z trestnej činnosti“.

Z odôvodnenia príkazu na zaistenie vyplýva, že 9. novembra 2017 vyšetrovateľ „Národnej protikorupčnej jednotky expozitúry Bratislava, NAKA P PZ“ začal pod ČVS: PPZ-1031/NKA-PK-BA-2017 podľa § 199 ods. 1 a 2 Trestného poriadku trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin porušovania povinností pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva v štádiu pokusu na tom skutkovom základe, že v období od júna 2014 do konca októbra 2017 v Bratislave na ulici Trnavská cesta 100 v sídle Fondu národného majetku (ďalej len „FNM“) nestotožnené osoby vystupujúce do 31. decembra 2015 v postavení zástupcov FNM a od 1. januára 2016 v postavení zástupcov spoločnosti MH Manažment po vzájomnej dohode spoločným konaním v rozpore so svojimi povinnosťami uzatvorili 3. februára 2015 rámcovú zmluvu o poskytovaní právnych služieb č. 710/2015 medzi FNM a sťažovateľkou (ďalej len „zmluva o PPS“), na základe ktorej zadali objednávku pre sťažovateľku na zastupovanie FNM v právnom spore so spoločnosťou Slovenské elektrárne, ktorá si v rozhodcovskom konaní vedenom pred Rozhodcovským súdom Rakúskej obchodnej komory vo Viedni (ďalej len „rozhodcovský súd“) uplatňovala nárok voči FNM v hodnote presahujúcej 700 000 000 eur bez verejnej súťaže a odchýlného dojednania spôsobu určenia odmeny, a zaviazali FNM na vyplatenie podielovej odmeny pre sťažovateľku vo výške 11 % z hodnoty sporu presahujúcej 70 mil. eur, ktorej vyplatením by právnomu nástupcovi FNM, spoločnosti MH Manažment, hrozila škoda v uvedenej výške.

Úrad špeciálnej prokuratúry v prvostupňovom uznesení uviedol, že k zaisteniu peňažných prostriedkov došlo z dôvodu, že „ide o vec dôležitú pre trestné stíhanie“, a to isté zopakoval aj v druhostupňovom uznesení.

Podľa sťažovateľky sú všetky rozhodnutia úradu špeciálnej prokuratúry vo veci zaistenia jej peňažných prostriedkov protizákonné. Postup sťažovateľky bol legitímnym poskytovaním právnych služieb sťažovateľkou pre FNM a neskôr pre spoločnosť MH Manažment na základe platne uzatvorenej zmluvy o PPS, čo je plne v súlade s princípom odmeňovania za činnosť vykonávanú pre iného. Zmluva o PPS bola uzatvorená na základe verejného obstarávania, preto požiadala FNM o predloženie súťažných podkladov, ktorých súčasťou bol aj návrh zmluvy o PPS, ktorý nepripúšťal žiadne zmeny alebo protinávryhy. Sťažovateľka len akceptovala návrh zmluvy o PPS predložený FNM a ustanovenie týkajúce sa podielovej odmeny si vykladala ako možnú formu odmeny, ak nastane prípad, že bude potrebné, aby zastupovala FNM v konaní pred súdom alebo iným orgánom, ktorého výsledok bude veľmi neistý. Zmluva o PPS bola podpísaná 3. februára 2015. Až neskôr vyšlo najavo, že FNM zrejme nedopatrením nezverejnil prílohu č. 1 zmluvy o PPS v Centrálnom registri zmlúv, sťažovateľka však v tejto súvislosti neporušila žiadnu svoju povinnosť, keďže jej žiadny právny predpis neukladá povinnosť zabezpečiť riadne a včasné zverejnenie prílohy č. 1. Aj v prípade, ak by FNM porušil túto alebo akúkoľvek inú povinnosť, nie je spravodlivé ani správne, aby sťažovateľka znášala negatívne následky tohto pochybenia v podobe neplatnosti zmluvy o PPS a v podobe zaistenia jej peňažných prostriedkov. Spoločnosť Slovenské elektrárne iniciovala konanie pred Rozhodcovským súdom tým, že podala žalobu, ktorá bola FNM doručená 25. júna 2015. V ten istý deň FNM udelil sťažovateľke splnomocnenie na zastupovanie a požiadal ju o právne zastupovanie. Sťažovateľka zaznamenala v predmetnom konaní 100 %-ný úspech, keďže

	<p>žaloba spoločnosti Slovenské elektrárne bola voči FNM zamietnutá v celom rozsahu a sťažovateľke tak vznikol nárok na zaplatenie odmeny v súlade so zmluvou o PPS.</p> <p>Základné práva sťažovateľky by boli podľa jej názoru rešpektované iba za predpokladu, ak by úrad špeciálnej prokuratúry posúdil opodstatnenosť a primeranosť zaistenia peňažných prostriedkov, náležite zistil skutkový a právny stav tejto veci a až následne vydal rozhodnutie. Úrad špeciálnej prokuratúry namiesto toho v prvostupňovom uznesení aj druhostupňovom uznesení zásadným spôsobom zmenil už i tak nezákonné dôvody zaistenia peňažných prostriedkov, keď konštatuje, že ide o „vec dôležitú pre trestné stíhanie“, pričom takýto dôvod zaistenia sa v § 95 ods. 1 Trestného poriadku ani nenachádza. Úrad špeciálnej prokuratúry nezabezpečil, aby bola vec sťažovateľky posudzovaná zo všetkých ústavnoprávnych hľadísk, a nevysporiadal sa právne korektným spôsobom s podstatnou argumentáciou. Odôvodnenie druhostupňového uznesenia (vrátane prvostupňového rozhodnutia a príkazu na zaistenie) nespĺňa požiadavku logického a vnútorne konzistentného celku, ktorý dáva odpovede na všetky otázky majúce zásadný význam pre vydanie takéhoto rozhodnutia. Úrad špeciálnej prokuratúry v druhostupňovom uznesení v skutočnosti vôbec neprihliadol na obsah a zmysel podstatnej argumentácie sťažovateľky ani na obsah a zmysel zásad (zdržanlivosti) a princípov (ultima ratio a subsidiarity trestnej represie), na ktoré sa sťažovateľka odvolávala.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K podmienkam konania pred ústavným súdom</p> <p>Z procesno-právneho hľadiska považuje ústavný súd za potrebné vysporiadať sa predovšetkým s námietkou úradu špeciálnej prokuratúry, podľa ktorej je sťažnosť vo vzťahu k namietanému príkazu na zaistenie oneskorená, pretože proti príkazu na zaistenie nie je prípustný opravný prostriedok.</p> <p>Uvedený právny názor nemožno akceptovať. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom sťažovateľky, že žiadosť o zrušenie, resp. obmedzenie zaistenia peňažných prostriedkov a následné podanie sťažnosti proti uzneseniu o zamietnutí tejto žiadosti je nevyhnutné považovať za iné právne prostriedky, ktoré vyplývajú priamo z ustanovenia § 95 Trestného poriadku a ktoré je sťažovateľka povinná pred podaním sťažnosti ústavnému súdu vyčerpať na ochranu svojich práv a slobôd. Z uvedených dôvodov ústavný súd túto námietku úradu špeciálnej prokuratúry neakceptoval.</p> <p>Právne východiská na rozhodovanie a závery ústavného súdu</p> <p>Podstata namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. K podstate vlastníckeho práva už ústavný súd uviedol, že vlastnícke právo ako najdôležitejší vecnoprávny inštitút je charakteristické tým, že prostredníctvom neho sa oprávneným subjektom (vlastníkom) zabezpečuje bezprostredná právna možnosť ovládať veci. Existencia právneho ovládania vecí ako súčasť vlastníckeho práva inkorporuje v sebe možnosť riešenia otázky, komu vec patrí, kto ju využíva a môže ňou disponovať. Podstata vlastníckeho práva spočívajúca v priamom právnom ovládaní veci sa prejavuje v právnom postavení oprávneného subjektu (vlastníka) tak, že jeho právne ovládanie veci je výlučné. Z toho vyplýva, že ho každý musí rešpektovať, voči akémukoľvek nedovolenému zásahu ktoréhokoľvek subjektu je chránená a je možné ho aj právnymi prostriedkami presadiť (PL. ÚS 40/2015).</p> <p>K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd svojich občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej</p>

úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd (III. ÚS 60/04, II. ÚS 374/06).

Hoci ústavný súd v tejto veci posudzoval napadnuté rozhodnutia úradu špeciálnej prokuratúry, a nie rozhodnutia všeobecných súdov, pri preskúmaní ktorých viackrát vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, pričom však všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam (napr. m. m. IV. ÚS 115/03 a III. ÚS 209/04, I. ÚS 110/07), v danej veci nemohol prehliadnuť to, že ani iné orgány verejnej moci nemôžu prijímať také rozhodnutia, ktoré môžu svojimi účinkami porušiť základné práva a slobody fyzických a právnických osôb, najmä ak nie sú odôvodnené, svojvoľné, arbitrárne a nedávajú odpoveď na podstatu veci. Ústavný súd je toho názoru, že aj rozhodnutia úradu špeciálnej prokuratúry namietané v tomto konaní musia obsahovať také odôvodnenie, ktoré odpovie na podstatné námietky sťažovateľky.

V konaní o ústavných sťažnostiach (čl. 127 ods. 1 ústavy a § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde) sa ústavný súd ako súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) obmedzuje na posúdenie, či rozhodnutiami orgánu verejnej moci alebo postupom predchádzajúcim ich vydaniu neboli porušené ústavou zaručené základné práva a slobody. Ich ochrana je jediným dôvodom, ktorý otvára priestor pre jeho zásah do rozhodovacej činnosti týchto orgánov, čo platí i pre prípadné prehodnotenie ich skutkových zistení alebo právnych záverov.

Ústavnoprávny prieskum zaistenia peňažných prostriedkov sa v podstate sústreďuje len na tie prípadné pochybenia, v dôsledku ktorých by pre také rozhodnutie chýbal zákonný základ alebo by zjavne nemohlo viesť k naplneniu účelu, ktorý ním má byť dosiahnutý, alebo by v ňom bolo možné vidieť svojvôľu z iného dôvodu. Predmetom tohto prieskumu môže byť aj procesný postup, ktorý zaisteniu peňažných prostriedkov predchádzal.

V prvom rade treba uviesť, že peňažné prostriedky zaisťované podľa § 95 ods. 1 Trestného poriadku predstavujú majetok v zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu a zaistenie samotné je nepochybne opatrením zasahujúcim do základného práva na pokojné užívanie majetku a ako také je pod ochranou ústavného súdu podľa § 1 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd. Na strane druhej treba pripomenúť, že ide o opatrenie dočasné, svojou povahou predbežné a zaisťovacie, ktoré nepredstavuje konečné rozhodnutie vo veci. Nemožno teda hovoriť o „zbavení majetku“, ale svojou povahou ide o opatrenie vzťahujúce sa na obmedzenie „užívania majetku“ podľa čl. 1 ods. 2 dodatkového protokolu. Ale aj táto norma musí byť interpretovaná vo svetle všeobecného princípu zakotveného v norme prvej, t. j. pokojného užívania majetku tak, aby medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom bol rozumný vzťah proporcionality (rozhodnutie ESLP vo veci James a ostatní proti Veľkej Británii z 21. 2. 1986 a podobne).

Ústavný súd konštatuje, že pri posudzovaní ústavnosti uvedeného dočasného majetkového zaisťovacieho inštitútu upraveného v § 95 Trestného poriadku vychádzal zo zmyslu a účelu tohto opatrenia. Zaistenie je inštitútom, ktorý napomáha objasňovaniu závažnej, hlavne hospodárskej trestnej činnosti, ktorého podstatou nie je odňatie peňažných prostriedkov majiteľovi, ale obmedzenie dispozičného práva s nimi tak, aby nemohlo dôjsť k ich zneužitiu. Ide o obmedzenie vlastníckeho práva dotknutého subjektu, avšak v rámci výluky z ochrany vlastníctva, ktorá je len pri zachovaní v zákone špecifikovaných

podmienok primeraná cieľu sledovanému právnou úpravou, ktorým je náležité zistenie trestných činov a spravodlivé potrestanie ich páchatel'ov, ako aj snaha v čo najvyššej možnej miere eliminovať škodu spôsobenú prípadnou trestnou činnosťou.

Podľa § 95 ods. 1 Trestného poriadku zaistenie peňažných prostriedkov možno vykonať, ak zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že peňažné prostriedky sú určené na spáchanie trestného činu, na jeho spáchanie boli použité alebo sú výnosom z trestnej činnosti. Tento záver nemusí byť na začiatku plne hodnoverný, lebo nie je ani konečný, pretože môže byť ďalším šetrením vyvrátený, ale musí byť vždy logicky odôvodnený, v zmysle kritérií či aspoň zásad odvodených z aplikovanej právnej normy, pri rešpektovaní ústavného príkazu uvedeného v čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 4 ústavy.

Za tejto situácie sa ústavný súd sústredil na posúdenie otázok, či napadnuté rozhodnutia majú zákonný podklad a vedú k naplneniu jeho účelu a či netrpia prejavom svojvôle. Ústavný súd v prvom rade pripomína, že jednotlivé ustanovenia Trestného poriadku sú orgány činné v trestnom konaní povinné interpretovať a aplikovať vždy z pohľadu účelu a zmyslu ochrany ústavou garantovaných základných práv a slobôd a šetrení ich podstaty (čl. 152 ods. 4 v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy). Právny štát (čl. 1 ods. 1 ústavy) zaisťuje ochranu základných práv a slobôd v trestnom konaní nielen súdmi, ale aj orgánmi prokuratúry či ostatnými orgánmi činnými v trestnom konaní (čl. 149 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Z myšlienky právneho štátu totiž logicky vyrastá celé poňatie trestného konania, preto aj v jeho rámci musia byť orgánmi činnými v trestnom konaní šetrené základné práva a slobody jednotlivca, lebo účelovou bagatelizáciou účelu a spôsobu vedenia trestného konania môže dôjsť k nedôvodným a neprimeraným zásahom do základných práv jednotlivca.

Orgány činné v trestnom konaní preto nemôžu aplikovať svoju právomoc len a iba z toho dôvodu, že im toto oprávnenie vyplýva z formálneho (tu formalistického) výkladu konkrétnych zákonných ustanovení. Peňažné prostriedky boli sťažovateľke zaistené príkazom prokurátorky úradu špeciálnej prokuratúry z 9. novembra 2017 s lakonickým odôvodnením, že „pochádzajú z trestnej činnosti spáchanej pracovníkmi Fondu národného majetku Slovenskej republiky a sú aj výnosom z trestnej činnosti“, pričom chýba, koho trestnej činnosti, a to zjavne v dôsledku masívnej medializácie tohto prípadu nenárokovateľnosti jej odmeny voči štátu za jej zastupovanie v arbitrážnom spore, v ktorom išlo približne o 700 miliónov eur, ktorý sťažovateľka, zastupujúca štát, „vyhrala“. Sťažnosť sťažovateľky proti uvedenému príkazu bola zástupcom špeciálneho prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry zamietnutá s odôvodnením, že „peňažné prostriedky pochádzajú z trestnej činnosti spáchanej dosiaľ nestotožnenými páchatel'mi, preto je naďalej dôvodné ponechať ich zaistenie v plnom rozsahu, ako aj preto, že ide o vec dôležitú pre trestné stíhanie, keďže tvoria základný znak skutkovej podstaty daného trestného činu“, čiže tento orgán činný v trestnom konaní rozšíril zaistenie o nový právny inštitút, ktorým je odňatie vecí podľa § 91 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby preň boli splnené základné podmienky, a že sa nimi prokurátorka pri zaistení peňažných prostriedkov 9. novembra 2017 ani (logicky) nezaoberala. Ďalšia sťažnosť sťažovateľky proti rozhodnutiu zástupcu špeciálneho prokurátora bola uznesením špeciálneho prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry z 20. februára 2018 zamietnutá bez žiadnej reakcie na jej sťažnosť opäť so stručným konštatovaním, že „zaistené peňažné prostriedky pochádzajú z trestnej činnosti spáchanej dosiaľ nestotožnenými páchatel'mi, a preto je ich potrebné naďalej zaistiť v celom rozsahu, najmä keď ide aj o vec dôležitú pre trestné stíhanie“, zrejme vo veci podozrenia zo spáchania obzvlášť závažného zločinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva v štádiu pokusu tak, ako to je uvedené v záhlaví napadnutého uznesenia špeciálneho prokurátora.

Ustanovenie § 237 Trestného zákona o porušovaní povinností pri správe

cudzieho majetku je všeobecne subsidiárnym ustanovením vo vzťahu k tým trestným činom proti majetku, pri ktorých dochádza nielen k spôsobeniu škody na cudzom majetku, ale súčasne tiež k obohateniu páchatel'a či inej osoby a kedy práve toto obohatenie na úkor cudzieho majetku je podstatou a zmyslom konania páchatel'a. Ustanovenie § 237 Trestného zákona tak smeruje iba k postihnutiu úmyselného konania, ktorým vzniká škoda v dôsledku porušenia právnej povinnosti starať sa o cudzí majetok, ale nie aj na postih takého konania, ktorým páchatel' seba alebo iného súčasne za škodu tohto majetku obohatí. Toto ustanovenie teda len dopĺňa ochranu poskytovanú majetku na prípady, keď sa nedá preukázať, že osoby, ktoré spravovali cudzí majetok, pritom seba alebo iného obohatili, ale sa preukáže, že svojím konaním spôsobili škodu.

Aplikáciou dôsledkov § 237 Trestného zákona na prejednávany prípad by z napadnutého uznesenia špeciálneho prokurátora malo vyplývať, aký je vzťah peňažných prostriedkov sťažovateľky k prebiehajúcemu trestnému konaniu voči „dosiaľ nestotožneným páchatel'om“, a hlavne, čo možno od zaistenia peňažných prostriedkov aspoň hypoteticky očakávať. Bez takého vysvetlenia nie je zrejmé, či k zaisteniu peňažných prostriedkov nedošlo len a iba na základe ľubovôle štátneho orgánu (úradu špeciálnej prokuratúry), ktorá je v právnom štáte zakázaná.

Podľa ústavného súdu možno v prejednávanej veci len ťažko prehliadnúť, že sťažovateľka nadobudla peňažné prostriedky na základe úspešne vykonanej práce ako odmenu za ňu v súlade s platným právnym predpisom. Pri odmeňovaní ustanoveného advokáta v civilnom (obchodnoprávnom) konaní pritom nie je v hre len jeho odmena za prácu, resp. právo na ochranu majetku, ale aj právo účastníka tohto konania na právnu pomoc. Z toho vyplýva, že už žiaden primárny ani sekundárny vzťah medzi sťažovateľkou ako veriteľkou a štátom ako dlžníkom splnením dlhu neexistuje; na tom už nič nemení ani skutočnosť, že orgány činné v trestnom konaní vedú trestné konanie proti „neznámym páchatel'om“. Orgány činné v trestnom konaní sa v napadnutých rozhodnutiach ani s touto skutočnosťou vôbec nevysporiadali, takže nie je zrejmé, na čo majú zaistené peňažné prostriedky vlastne slúžiť. Aj za situácie, že by sa v trestnom konaní preukázalo, že zatiaľ neznámi páchatelia spáchali trestný čin v zmysle § 237 Trestného zákona, nič to nemení na skutočnosti, že je potrebné chrániť legitímne očakávanie sťažovateľky, že jej odmena bude v súlade s právnymi predpismi vyplatená, lebo uspokojenie tohto nároku spadá pod ochranu čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu.

Podľa názoru ústavného súdu predstavuje zaistenie peňažných prostriedkov podľa § 95 Trestného poriadku významný zásah do práv vlastníka týchto prostriedkov a z tohto dôvodu nemôže byť rozhodovanie o použití tohto inštitútu príkrym formalizmom. Z ústavnej sťažnosti napadnutého rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní vôbec nevyplýva, ako môže v dotknutom prípade zaistenie peňažných prostriedkov tretej osobe reálne, a to treba zdôrazniť, prispieť na dosiahnutie účelu trestného konania vedeného proti zatiaľ „neznámym páchatel'om“.

Na tomto mieste chce ústavný súd ešte doplniť, že sa mu vôbec nejaví ako najvhodnejšia, z hľadiska zabezpečenia nestrannosti a nezaujatosti, súčasná právna úprava, na základe ktorej rozhoduje aj o sťažnosti právnickej osoby alebo fyzickej osoby ten istý štátny orgán (úrad špeciálnej prokuratúry).

V súvislosti s argumentáciou úradu špeciálnej prokuratúry uvedenou vo vyjadrení k sťažnosti ústavný súd bez toho, aby hodnotil samotný postup orgánov činných v trestnom konaní, uvedomujúc si pravdepodobnosť roviny, v akej sa tieto orgány pri rozhodovaní o zaistení peňažných prostriedkov pohybovali, tiež konštatuje, že od zaistenia peňažných prostriedkov sťažovateľky už uplynul určitý čas (približne 15 mesiacov), napriek tomu porušiteľ v stanovisku neuvádza a ani ústavnému súdu nie sú známe žiadne nové skutočnosti zistené v trestnom konaní. Aj keď z relevantných ustanovení Trestného poriadku

nevyplyvajú žiadne lehoty pre celkové trvanie zaistenia peňažných prostriedkov, ústavný súd zdôrazňuje, že orgán rozhodujúci o zaistení peňažných prostriedkov musí s plynutím času popri sledovaní verejného záujmu na odhalení trestnej činnosti stále viac dbať o ochranu základných práv osoby zasiahutej vydaním príkazu na zaistenie peňažných prostriedkov, čo platí najmä v prípade, ak ide o osobu, ktorá nie je v trestnom konaní podozrivou, resp. obvinenou.

Ústavný súd tak uzatvára, že prokurátori úradu špeciálnej prokuratúry dostatočne neodôvodnili rozhodnutie o zaistení peňažných prostriedkov ako určených na spáchanie trestného činu, či na jeho spáchanie boli použité alebo sú výnosom z trestnej činnosti v zmysle § 95 ods. 1 Trestného poriadku, a preto napadnutému rozhodnutiu zjavne chýbal nevyhnutný zákonný základ. Tento postup nebol zhojený ani prieskumom sťažnosti sťažovateľky zo strany špeciálneho prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry, ktorého rozhodnutie trpí nielen rovnakou vadou, ale ju aj otvorene „priznal“, keď zaistené peňažné prostriedky okrem iného svojvoľne považoval za odňaté, teda ako vec dôležitú pre trestné konanie podľa § 91 Trestného poriadku. Do základného práva sťažovateľky na ochranu vlastníckeho práva tak bolo zasiahnuté v rozpore s čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu a zároveň bolo porušené základné právo sťažovateľky na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo výroku uvedenými rozhodnutiami špeciálnej prokuratúry. Ústavný súd preto všetky namietané rozhodnutia úradu špeciálnej prokuratúry zrušil a vec vrátil úradu špeciálnej prokuratúry na ďalšie konanie a nové rozhodnutie [čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde].

Sťažovateľka v sťažnostiach namietala vo vzťahu ku všetkým napadnutým rozhodnutiam úradu špeciálnej prokuratúry aj porušenie čl. 13 ods. 4 ústavy, ktorý má však charakter všeobecného ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy (napr. IV. ÚS 70/2011). Keďže citovaný článok neformuluje žiadne konkrétne základné právo ani slobodu dotknutej osoby, ústavný súd sťažnostiam v tejto ich časti nevyhovel.

Ústavný súd rozhodol:

Základné právo sťažovateľky na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 dodatkového protokolu k dohovoru uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 23. januára 2018 a z 20. februára 2018 spojením s uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 5. decembra 2017 a z 24. januára 2018 v spojení s príkazom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na zaistenie peňažných prostriedkov z 9. novembra 2017 porušené boli.

Uznesenie Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 23. januára 2018 a z 20. februára 2018 v spojení s uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 5. decembra 2017 a z 24. januára 2018 v spojení s príkazom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na zaistenie peňažných prostriedkov z 9. novembra 2017 sa zrušujú a vec sa jej vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľke priznal ústavný súd trovy konania a vo zvyšnej časti sťažnostiam sťažovateľky nevyhovel.

použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	PL. ÚS 40/2015 IV. ÚS 115/03 a III. ÚS 209/04, I. ÚS 110/07 EŠLP: James a ostatní proti Veľkej Británii z 21. 2. 1986
súvisiace právne predpisy	zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
klúčové slová	práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na inú právnu ochranu prokurátor, prokuratúra-dozor prokurátora arbitrážnosť vec (vo fyzickom zmysle)-zaistenie práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo vlastníť majetok trestné konanie-prípravné

spisová značka	I. ÚS 191/2018
populárny názov	kumulácia dovolacích dôvodov
sudca spravodajca	Milan Čalík
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	28.11.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka sa domáhala, aby ústavný súd nálezhom vyslovil porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu z 30. júna 2016 a uznesením najvyššieho súdu z 11. októbra 2017. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu z 30. júna 2016 sťažovateľka namietala nerešpektovanie nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 288/2015 z 25. novembra 2015, odklon od konštantnej rozhodovacej praxe súdov v obdobných veciach bez toho, aby krajský súd vysvetlil, prečo postupoval v rozpore so zaužívanou praxou, v dôsledku čoho krajský súd nekonal v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy, arbitrážnosť rozsudku krajského súdu, pretože nedáva ústavne konformné odpovede na právne a skutkové námietky sťažovateľky, pričom z odôvodnenia

	<p>napadnutého rozsudku nie je zrejme, prečo tak neurobil,- výklad § 41a Občianskeho zákonníka, ktorý krajský súd v napadnutom rozsudku vykonal, odporuje obsahu, zmyslu a účelu tejto právnej normy.</p> <p>Sťažovateľka svoje námietky voči uzneseniu najvyššieho súdu z 11. októbra 2017 koncentrovala do neústavnosti vyhodnotenia súbežného uplatnenia dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), pretože zo žiadneho ustanovenia nevyplýva výklad tejto otázky, aký uplatnil najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľky. Podľa sťažovateľky nemožnosť kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 a § 421 CSP nie je možné zistiť ani náznakom z dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku a nie je uvedený ani v žiadnom jeho komentári. Takýto výklad práva týkajúceho sa kumulácie dovolacích dôvodov je dopĺňaním práva, a nie jeho výkladom. Sťažovateľka poukázala tiež na to, že dovolanie podala 13. októbra 2016 a rozhodnutie veľkého senátu najvyššieho súdu bolo prijaté až 19. apríla 2017, teda v jej prípade ide o prekvapivý výklad práva.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či tieto rozhodnutia, resp. v nich vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.</p> <p>Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré im predchádzali, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).</p> <p>Z tohto hľadiska pristúpil ústavný súd k preskúmaniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. V kontexte sťažostnej argumentácie sťažovateľky je predmetom posúdenia zo strany ústavného súdu otázka, či je z ústavného hľadiska udržateľný taký prístup najvyššieho súdu ako súdu rozhodujúceho o dovolaní, v zmysle ktorého ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa ustanovenia § 420 CSP, ako aj § 421 CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP.</p> <p>K tejto otázke prijal ústavný súd uznesením č. k. Plz. ÚS 1/2018-22 z 25. apríla 2018 zjednocujúce stanovisko v znení: „Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmatečnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmatečnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“</p> <p>Ústavný súd v odôvodnení predmetného uznesenia okrem iného uviedol: «16. Zo</p>

žiadneho zákonného ustanovenia Civilného sporového poriadku nevyplýva obmedzenie, ktoré by čo i len naznačovalo, že proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné dovolanie z dôvodu podľa § 420 CSP, ako aj podľa § 421 CSP, by uplatnenie niektorého dôvodu prípustnosti dovolania vylučovalo alebo podmieňovalo možnosť uplatniť aj iný dovolací dôvod. Možno konštatovať, že § 420 CSP zakladá samostatne prípustnosť dovolania a rovnako samostatne zakladá prípustnosť dovolania aj § 421 CSP. Zákon medzi nimi neupravuje žiadnu súvislosť, a to ani podmieňujúcu, ani vylučujúcu. Právna úprava je v tomto smere jasná a jednoznačná. Neexistuje preto dôvod, prečo by mal súd pri rozhodovaní postupovať podľa čl. 4 ods. 2 CSP. Napokon, zmyslom tohto ustanovenia je určiť taký postup, aby súd nemusel stranu pri rozhodovaní odmietnuť (zákaz odmietnutia spravodlivosti) a v prípade pochybností rozhodnúť pozitívne. Aplikáciou tohto ustanovenia spôsobom, ako to vykonal veľký senát, by došlo k presne opačnému efektu.

Je ústavne (ale i zákonne, pozn.) neakceptovateľný taký postup, ktorým by bol dovolateľ nútený vybrať si len jeden z dôvodov prípustnosti dovolania napriek reálnej existencii viacerých dôvodov prípustnosti dovolania. Týmto postupom by bola de facto rozhodovacia činnosť súdu delegovaná na dovolateľa, resp. advokáta, čo je neprípustné. Právne posúdenie prípustnosti opravného prostriedku a aplikácia práva na konkrétny prípad je úlohou (dovolacieho) súdu.

Z právnej úpravy Civilného sporového poriadku, ktorá neukladá dovolateľovi povinnosť podať dovolanie len z jedného dôvodu prípustnosti, možno vyvodiť záver, že dovolateľ môže podať dovolanie kumulatívne z oboch dôvodov prípustnosti (§ 420 a § 421 CSP). Absenciu zakotvenia zákazu kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania v právnej úprave hodnotí ústavný súd ako zámer zákonodarcu, ktorý je možné zmeniť iba (opäť) zákonom, a nie názorom de lege ferenda.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na čl. 2 ods. 3 ústavy, podľa ktorého každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. V zmysle čl. 3 ods. 2 CSP výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Ak veľký senát zužuje viaceré uplatnené dôvody prípustnosti dovolania len na jeden z nich, a to ten, ktorý je v zákone uvedený na prednejšom mieste, jeho výklad protirečí nielen jasnému textu zákona, ale súčasne aj základnému princípu, na ktorom Civilný sporový poriadok spočíva (čl. 3 ods. 2 CSP).

Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu (nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 1/02).

Ústavný súd považuje zmenenú koncepciu dovolania spočívajúcu v sprísnení podmienok upravujúcich odôvodnenie dovolania (§ 431 až § 433 CSP), v obmedzení dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci len na prípady zásadného právneho významu (§421 ods. 1 CSP), v spisanií dovolania kvalifikovanou osobou (§ 429 ods. 1 CSP), vo zvýšení limitu pre prípustnosť dovolania z trojnásobku na desaťnásobok minimálnej mzdy (§ 422 ods. 1 písm. a) CSP), za – pre tento čas – dostatočnú záruku pred zneužitím dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

Prvoradou podmienkou dostupnosti práva na súdnu ochranu je také správanie súdu, pri ktorom sa zdrží akejkoľvek svojej činnosti, ktorou by oprávnenej osobe bez právneho dôvodu sťažoval, či dokonca maril možnosť konať pred súdom, v medziach platného právneho poriadku uplatňovať svoje hmotné aj procesné práva. (Drgonec, J., Ústava Slovenskej republiky. Bratislava : C.H. Beck, 2015, s. 855). „Právo na prístup k súdu je nevyhnutnou, imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces.“ (nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 875/2016 z 28.

februára 2017). „Bolo by nemysliteľné, aby článok 6 ods. 1 dohovoru detailne popisoval procesné záruky poskytované stranám prebiehajúceho sporu a aby primárne nechránil to, čo samo osebe umožňuje mať prospech práve z týchto záruk, teda prístup k súdu. Zásady spravodlivosti, verejnosti a rýchlosti súdneho konania totiž nemajú žiadnu hodnotu, ak žiadne konanie neprebíha. Ak zhrnieme tieto vyslovené úvahy, dospejeme k záveru, že právo na prístup k súdu tvorí esenciálny prvok práva na spravodlivý proces.“ (rozsudok ESĽP vo veci Golder proti Spojenému kráľovstvu z 21. 2. 1975, sťažnosť č. 4451/70, body 35 – 36).

Existencia práva na prístup k súdu akceptuje aj právna doktrína, ktorá uvádza, že ak hlavným zmyslom a účelom čl. 6 ods. 1 dohovoru je dosiahnutie spravodlivého procesu, potom by bolo priamo v rozpore s tým zabránenie vôbec vzniku súdneho procesu. Zamedzením prístupu k súdu by sa vlastne nemohol naplniť ani hlavný zmysel (účel) práva na spravodlivý súdny proces, ktorým je súdna ochrana práva. V tomto zmysle potom právo na spravodlivý proces obsahuje dve integrálne súčasti, ktoré sú vzájomne späté a podmienené, a to právo na prístup k súdu a právo na spravodlivé súdne konanie (Svák, J. Ochrana ľudských práv v troch zväzkoch. II. zväzok. Bratislava : , Paneurópska vysoká škola, 2011. s. 10).

"Právo na prístup k súdu môže podliehať rôznym procesnoprávnym obmedzeniam a formalitám, avšak iba pri zachovaní jeho podstaty a pri rešpektovaní primeranosti obmedzenia, aby nedošlo k odopretiu práva na prístup k súdu do takej miery, že by bol narušený jeho účel. Okrem uvedených kritérií je nevyhnutné, aby konkrétne obmedzenie sledovalo legitímny cieľ, t. j. aby nebolo svojvoľné“ (rozsudok ESĽP vo veci Ashigdane proti Spojenému kráľovstvu z 28. 5. 1985, sťažnosť č. 8225/78, bod 58).

Ak veľký senát generálne vylúčil súbežné uplatnenie dôvodov prípustnosti dovolania a pre takéto vylúčenie neexistujú rozumné a presvedčivé argumenty, odňal tým právo dovolateľovi na prístup k súdu a porušil zásadu zákazu denegatio iustitiae.»

Prijaté zjednocujúce stanovisko ústavného súdu je plne aplikovateľné aj v prerokovávanej veci a ústavný súd naň v plnom rozsahu poukazuje a uzatvára, že pokiaľ sťažovateľka v podanom dovolaní uplatnila súbežne dôvody prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ako aj podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a najvyšší súd sa v napadnutom uznesení pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 písm. f) CSP, porušil tým základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Keďže napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd toto uznesenie zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vrátil mu vec na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde]. V ďalšom konaní bude najvyšší súd viazaný vysloveným právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

V súvislosti so sťažovateľkou namietaným porušením základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že v texte sťažnosti sťažovateľka neuviedla dostatočnú sťažnostnú argumentáciu, ktorá by svedčila o tom, akým spôsobom/konaním malo dôjsť k porušeniu jej označených práv. Keďže v tomto smere sťažovateľka svoju sťažnosť ústavnoprávne neodôvodnila a ústavný súd nezistil existenciu priamej príčinnej súvislosti medzi označeným právom a namietaným uznesením najvyššieho súdu, s ohľadom na uvedené ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhovel.

Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy

	bráni ústavnému súdu sa v danej veci vecne zaoberať sťažnosťou v časti smerujúcej proti namietanému rozsudku krajského súdu. Ústavný súd preto rešpektujúc zásadu vlastného sebaobmedzenia a zdržanlivosti (PL. ÚS 3/09, I. ÚS 76/2011, PL. ÚS 95/2011) neposudzoval namietaný rozsudok krajského súdu, ktorý bude predmetom posúdenia zo strany najvyššieho súdu po vrátení veci na ďalšie konanie. Ústavný súd prihliadol aj na zásadu minimalizovania zásahov do právomoci iných orgánov verejnej moci, keďže nálezom zrušujúcim rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich práv poskytuje, sa vytvoril priestor na ochranu namietaného porušenia týchto práv v rámci sústavy všeobecných súdov (obdobne pozri napr. I. ÚS 170/2018). Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovel.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	Plz. ÚS 1/2018
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
kľúčové slová	spoluvlastníctvo-podielové dovolenie-prípustnosť dovolenie-dovolacie dôvody

spisová značka	I. ÚS 300/2018
populárny názov	Reštrukturalizačné konanie
sudca spravodajca	Peter Brňák
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	23.01.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	V reštrukturalizačnom konaní, ktoré je zložito štruktúrovaným právnym procesom, je príslušný všeobecný súd zaťažený povinnosťou zistiť a odhaliť to, čo sa skrýva pod obsahom pojmu spoločný záujem veriteľov (nemožno vylúčiť ani rozdielny obsah tohto pojmu v rôznych reštrukturalizáciách rôznych dlžníkov v závislosti od individuálnych či skupinových záujmov jednotlivých (skupín) veriteľov. Spoločný záujem veriteľov pri kolektívnom (spravidla postupnom a neúplnom) uspokojení veriteľov v reštrukturalizácii prima facie nekorešponduje s individuálnymi záujmami jednotlivých veriteľov. Prirodzeným záujmom každého veriteľa, ktorý si do reštrukturalizácie prihlásil pohľadávku (zabezpečenú či nezabezpečenú), je dosiahnuť, pokiaľ možno, najvyššiu mieru jej uspokojenia. Pohľadávka každého veriteľa má svoj právny dôvod, na základe ktorého tento od dlžníka požaduje, aby tento plnil korelujúci záväzok, a individuálny veriteľ spravidla nevidí (nechce vidieť) dôvod, prečo by mal byť v akomkoľvek rozsahu ukrátený pri uspokojení svojej pohľadávky v prospech uspokojenia iného/-ých veriteľa/-ov dlžníka. To je však rýdzo individuálny (egoistický) záujem, ktorý nezohľadňuje zmysel a účel reštrukturalizácie, ktorej imanentnou črtou je práve zabránenie individuálnemu uplatňovaniu či výkonu práv jednotlivých veriteľov v prospech ich kolektívneho uspokojenia.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia podanými sťažnosťami namietali porušenie základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov v reštrukturalizačnom konaní. Podstatné námietky sťažovateľov spočívali v tvrdení, že konajúce súdy neprihliadli na spoločný záujem veriteľov a stotožnili sa s argumentáciou jediného veriteľa, čím tohto veriteľa zvýhodnili oproti všetkým ostatným veriteľom, odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu o zamietnutí reštrukturalizačného plánu považujú za arbitrárne a nepreskúmateľné, pretože súdy sa nedostatočným spôsobom

	<p>vysporiadali s vyjadreniami sťažovateľov, čím došlo k porušeniu ich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ v 2. rade a sťažovateľ v 3. rade namietajú aj porušenie svojho práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ku ktorému malo dôjsť konaním okresného súdu a krajského súdu, ktoré riešia právne otázky, ktoré sú predmetom incidenčných konaní a porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru konaním okresného súdu, ktorý vo veci rozhodol s 2,5-ročným omeškaním, napriek zákonnej pätnásťdňovej lehote na rozhodnutie o potvrdení alebo zamietnutí plánu.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Po oboznámení sa s odôvodnením uznesenia okresného súdu o zamietnutí reštrukturalizačného plánu v časti týkajúcej sa podstatného rozporu so spoločným záujmom veriteľov možno konštatovať, že okresný súd a rovnako aj krajský súd, ktorý sa so závermi okresného súdu stotožnil, videl tento rozpor vo viacerých skutočnostiach. Okresný súd predovšetkým poukázal na konkrétne pochybenia v obsahových náležitostiach reštrukturalizačného plánu, ktoré majú za následok neobjektívnosť konkurzného scenára, čo v konečnom dôsledku spochybňuje výhodnosť reštrukturalizácie pred konkurzom, ako aj podmienku uspokojenia veriteľov dlžníka v najvyššej možnej miere. Okresný súd v tejto súvislosti poukázal na predpokladanú mieru uspokojenia nezabezpečených veriteľov v konkurze, ktorá nepresahuje ani 3 % zistených pohľadávok, pričom v rámci reštrukturalizácie plán počítá s 10 % mierou uspokojenia pohľadávok nezabezpečených 33 veriteľov, a to v časovom horizonte siedmich rokov. Aj vzhľadom na stratu vymáhateľnosti pohľadávok v rozsahu 90 % takúto mieru uspokojenia pohľadávok veriteľov považuje okresný súd za daných okolností za neprimeranú, spochybňujúcu výhodnosť reštrukturalizačného konania. Za závažný rozpor so spoločným záujmom veriteľov považuje okresný súd úmysel vyjadrený v reštrukturalizačnom pláne použiť sumu uchovanú v notárskej úschove v prípade zamietnutia incidenčnej žaloby veriteľa Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s., súdom na financovanie ďalšej podnikateľskej činnosti dlžníka, a nie na uspokojenie pohľadávok veriteľov vo vyššej miere. Za rozporné so spoločným záujmom veriteľov okresný súd považuje aj zaradenie zabezpečeného veriteľa do skupiny nedotknutých pohľadávok, čím dochádza k diskriminácii vo vzťahu k ostatným veriteľom, ktorým vznikli rovnako pohľadávky z obchodného styku. Výhodnosť reštrukturalizácie je podľa názoru okresného súdu spochybnená aj tým, že zo záväznej časti reštrukturalizačného plánu vyplýva, že až v prípade 69 veriteľov z celkových 96 nezabezpečených veriteľov mesačná splátka predstavuje sumu nepresahujúcu 20 eur, z toho mesačná splátka v prípade 45 veriteľov nedosahuje mesačne sumu ani 5 eur, v prípade 9 veriteľov ani 10 eur a v prípade 15 veriteľov predstavuje mesačná splátka podľa reštrukturalizačného plánu sumu do 20 eur, a to pri dĺžke splatnosti 84 mesiacov.</p> <p>Po preskúmaní uznesenia okresného súdu o zamietnutí reštrukturalizačného plánu, ako aj na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu sp. zn. 1 R 5/2014 ústavný súd konštatuje, že pokiaľ okresný súd založil svoj záver o podstatnom rozpore reštrukturalizačného plánu so spoločným záujmom veriteľom na citovaných zisteniach, nie je takémuto záveru čo vytknúť.</p> <p>28. V reštrukturalizačnom konaní, ktoré je zložitou štruktúrovaným právnym procesom, je príslušný všeobecný súd zaťažený povinnosťou zistiť a odhaliť to, čo sa skrýva pod obsahom pojmu spoločný záujem veriteľov (nemožno vylúčiť ani rozdielny obsah tohto pojmu v rôznych reštrukturalizáciách rôznych dlžníkov v závislosti od individuálnych či skupinových záujmov jednotlivých (skupín) veriteľov. Spoločný 34 záujem veriteľov pri kolektívnom (spravidla postupnom a neúplnom) uspokojení veriteľov v reštrukturalizácii prima facie nekorešponduje s individuálnymi záujmami jednotlivých veriteľov. Prirodzeným záujmom každého veriteľa, ktorý si do reštrukturalizácie prihlásil pohľadávku (zabezpečenú či nezabezpečenú), je dosiahnuť, pokiaľ možno, najvyššiu mieru</p>

jej uspokojenia. Pohľadávka každého veriteľa má svoj právny dôvod, na základe ktorého tento od dlžníka požaduje, aby tento plnil korelujúci záväzok, a individuálny veriteľ spravidla nevidí (nechce vidieť) dôvod, prečo by mal byť v akomkoľvek rozsahu ukrátený pri uspokojení svojej pohľadávky v prospech uspokojenia iného/-ých veriteľa/-ov dlžníka. To je však rýdzo individuálny (egoistický) záujem, ktorý nezohľadňuje zmysel a účel reštrukturalizácie, ktorej imanentnou črtou je práve zabránenie individuálnemu uplatňovaniu či výkonu práv jednotlivých veriteľov v prospech ich kolektívneho uspokojenia.

Všeobecný súd pritom v reštrukturalizácii vystupuje ako strážca zákonnosti, ale aj spravodlivosti celého procesu reštrukturalizácie, pričom táto jeho úloha sa završuje rozhodovaním o potvrdení alebo zamietnutí plánu. Ústavný súd pritom už vo svojej rozhodovacej činnosti zvýraznil požiadavku na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (napr. III. ÚS 72/2010), ako aj povinnosť súdu zohľadniť nespravodlivé dôsledky svojho rozhodnutia na účastníkov konania (napr. I. ÚS 26/2010).

Už vo veci sp. zn. I. ÚS 200/2011 ústavný súd vyslovil, že maximalizácia uspokojenia pohľadávok všetkých veriteľov pri spravodlivom usporiadaní vzťahov všetkých veriteľov s dlžníkom je determinantom určujúcim spoločný záujem veriteľov.

Záver okresného súdu, ako aj krajského súdu, ktorý potvrdil uznesenie o zamietnutí reštrukturalizačného plánu a stotožnil sa so záverom okresného súdu o podstatnom rozpore plánu so spoločným záujmom veriteľov, možno hodnotiť ako ústavne súladný, poskytujúci spravodlivú súdnu ochranu všetkým účastníkom reštrukturalizačného konania (veriteľom) pri zachovaní ich ústavou garantovanej rovnosti v tomto konaní. 35

Okresný súd podrobne preskúmať konkrétne okolnosti reštrukturalizácie dlžníka vo väzbe na kritériá, ktoré ústia do zamietnutia plánu. Uznesenie okresného súdu o zamietnutí reštrukturalizačného plánu sa opiera o konkrétne zistenia a skutkové okolnosti reštrukturalizácie, ktoré okresný súd zodpovedným spôsobom vyhodnotil, a tak dospel k záveru o naplnení dôvodu na zamietnutie reštrukturalizačného plánu podľa § 154 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze a reštrukturalizácii. V rozhodnutí o zamietnutí reštrukturalizačného plánu sa okresný súd veľmi dôsledne zaoberal materiálnou stránkou predmetnej reštrukturalizácie, preto námietka sťažovateľov, že súdy neprihliadli na spoločný záujem veriteľov, celkom zjavne nemôže obstať.

Ulohou reštrukturalizačného súdu je pôsobiť v procese reštrukturalizácie aktívne tak, aby reštrukturalizácia nemohla byť vnímaná ako proces účelového spolupôsobenia dlžníka a správcu (prípadne aj niektorých veriteľov) s cieľom vylúčiť významných veriteľov z rozhodovania a hlasovania (II. ÚS 34/2016).

Okresný súd v reštrukturalizácii vystupuje nielen ako orgán verejnej moci, ktorý rozhoduje o povolení reštrukturalizácie a o jej skončení, ale aj ako aktívny subjekt, ktorého povinnosťou je dohliadať na zákonný a spravodlivý proces reštrukturalizácie vo vzťahu ku všetkým veriteľom. Uvedená povinnosť je explicitne zvýraznená v citovaných § 153 ods. 1 a § 154 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, v zmysle ktorých súd potvrdí reštrukturalizačný plán len vtedy, ak nezistí dôvody na jeho zamietnutie. Inak povedané, zákonné dôvody na zamietnutie plánu súd musí preskúmať a ich existenciu vylúčiť skôr, ako rozhodne o potvrdení plánu. Len takýmto postupom súd naplní záruky, ktoré všetkým veriteľom ako účastníkom reštrukturalizačného plánu vyplývajú z ich práva na súdnu ochranu a tomu korelujúcej povinnosti všeobecného súdu im túto ochranu povinne poskytnúť (I. ÚS 367/2015).

34. Vychádzajúc z popísaných konkrétnych skutkových okolností prípadu ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie uznesenia okresného súdu o zamietnutí reštrukturalizačného plánu a naň nadväzujúce napadnuté uznesenie krajského súdu, ktorým sa krajský súd stotožnil so záverom okresného súdu o naplnení dôvodu na zamietnutie reštrukturalizačného plánu podľa § 154 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze a reštrukturalizácii pre podstatný rozpor reštrukturalizačného plánu so spoločným záujmom veriteľov, tieto kritériá presvedčivo napĺňajú.

Pre účely vysporiadania sa s ďalšou ťažiskovou námietkou sťažovateľov týkajúcou sa arbitrárnosti napadnutého uznesenia krajského súdu sa ústavný súd oboznámil s jeho odôvodnením. Krajský súd v napadnutom uznesení posudzoval

vecnú správnosť výroku uznesenia okresného súdu o zamietnutí reštrukturalizačného plánu a dospel k záveru, že „súd prvej inštancie vychádzal zo správne zisteného skutkového stavu, na zistený skutkový stav správne aplikoval príslušnú právnu úpravu a jeho rozhodnutie bolo vydané v súlade s príslušnou procesno-právnou úpravou“. K námietke sťažovateľov, že okresný súd rozhodol o zamietnutí reštrukturalizačného plánu až s odstupom viac než 2,5 roka, uviedol, že toto síce je možné považovať za procesné pochybenie, ale toto pochybenie nemalo za následok porušenie práva sťažovateľky v 1. rade ako predkladateľky plánu a sťažovateľa v 2. rade ako dlžníka na prístup k súdu. Krajský súd sa stotožnil s hodnotením okresného súdu, že v pláne opísané predpoklady a opatrenia na zachovanie prevádzky podniku dlžníka sú z hľadiska možnosti posúdiť ich reálnosť opísané značne všeobecne.

Odvolačný súd sa stotožnil aj s hodnotením okresného súdu, že tvrdenie dlžníka, že vytvára optimálne vnútropodnikové zmeny pre ozdravenie podniku a kontinuálne dosahovanie zisku, je tiež tvrdením značne všeobecným a v dostatočnej miere nepodloženým reálnymi údajmi a informáciami.

Ústavný súd pri hodnotení postupu krajského súdu vychádzal z celkového charakteru a konštrukcie procesu reštrukturalizácie zakotveného v zákone o konkurze a reštrukturalizácii, z ktorých nepochybne vyplýva, že zodpovednosť za priebeh a dosiahnutie cieľa reštrukturalizačného konania je rozdelená medzi veriteľské orgány, správcu a súdy. Súd je v zmysle § 131 zákona o konkurze a reštrukturalizácii poverený dohľadom nad činnosťou dlžníka, správcu i veriteľských orgánov a v súvislosti s reštrukturalizačným plánom je oprávnený rozhodovať o jeho potvrdení alebo o zamietnutí. Konajúci súd nemôže reštrukturalizačný plán meniť ani vylepšovať, môže ho však uznesením zamietnuť vtedy, ak bude naplnený niektorý z dôvodov ustanovených v § 154 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

37. V posudzovanej právnej veci bolo podstatné ustálenie skutkových záverov, teda či sú podľa § 153 zákona o konkurze a reštrukturalizácii splnené dôvody a podmienky na potvrdenie reštrukturalizačného plánu súdom alebo na jeho zamietnutie podľa § 154 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

Ústavný súd nepovažuje za potrebné rekapitulovať celé znenie odôvodnenia uznesenia okresného súdu o zamietnutí reštrukturalizačného plánu. Z jeho odôvodnenia ako aj z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu však vyplýva, že konajúce súdy v konkrétnych okolnostiach posudzovaného prípadu podrobne skúmali obsahové náležitosti reštrukturalizačného posudku, predovšetkým predpoklady a opatrenia na zachovanie prevádzky podniku dlžníka, metódy reštrukturalizácie, porovnanie konkurzného scenára a reštrukturalizácie, postup správcu pri preskúvaní pohľadávok jednotlivých veriteľov a ich popieraní, priebeh hlasovania o prijatí plánu, postup pri príprave plánu ako aj vplyv reštrukturalizačného plánu na spoločný záujem veriteľov. Po dôslednom posúdení všetkých uvedených okolností konajúce súdy dospeli k záveru, že sú naplnené viaceré dôvody na zamietnutie reštrukturalizačného plánu podľa § 154 ods. 1 písm. a), b) a d) zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

Ústavný súd považuje za potrebné poznamenať, že konajúce súdy sa podrobne zaoberali aj pre vec zásadnou otázkou, a to postupom správcu pri posudzovaní podnetu na popretie pohľadávky veriteľa Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s., a posudzovaním podnetu tohto veriteľa na popretie pohľadávok iných veriteľov (, , a), čím malo dôjsť zo strany správcu k poskytnutiu osobitných výhod vo forme vplyvu na priebeh reštrukturalizácie veriteľom spochybnených pohľadávok a zároveň k znevýhodneniu postavenia popretého veriteľa Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s.

Po oboznámení sa s napadnutým uznesením krajského súdu, ako aj s vyžiadaným spisom okresného súdu dospel ústavný súd k záveru, že argumentácia sťažovateľov nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa relevantne vysporiadal so všetkými skutočnosťami rozhodnými v danej veci a svoje závery vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil, tak ako sú tieto citované. Ústavný súd uvádza, že na to, aby súd zamietol reštrukturalizačný plán, postačuje, že zistí naplnenie niektorého z predpokladov stanovených v § 154 ods. 1 zákona o

konkurze a reštrukturalizácii v znení platnom a účinnom v čase začatia reštrukturalizačného konania. V prerokovávanom prípade konajúce súdy zistili súbežné naplnenie niekoľkých predpokladov na zamietnutie reštrukturalizačného plánu, z ktorých každý sám osebe je natoľko závažný, že by aj samostatne odôvodňoval jeho zamietnutie.

Ústavný súd preto nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri zistení a hodnotení skutkového stavu vecí a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného uznesenia v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Všeobecný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia dbal na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé, čo nie je v rozpore s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže v danom prípade krajský súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a svoje závery presvedčivým spôsobom odôvodnil, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľmi uplatnená námietka arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti napadnutého uznesenia je zjavne neopodstatnená.

Ústavný súd dospel k záveru, že skutkové a právne závery krajského súdu nemožno považovať za svojvoľné a z ústavného hľadiska neudržateľné, resp. za také, ktoré by popierali zmysel práva na súdnu ochranu, pretože krajský súd postupoval v súlade so zákonom o konkurze a reštrukturalizácii, ústavne konformným spôsobom aplikoval ustanovenie § 154 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, prihliadajúc na účel a zmysel právnej úpravy a aplikovateľných právnych inštitútov vyplývajúcich z použitého zákona.

Podľa názoru ústavného súdu namietanie nesprávnosti a nezákonnosti napadnutého uznesenia krajského súdu nemôže byť samo osebe dôvodom porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Krajský súd neodmietol sťažovateľom poskytnutie súdnej ochrany, keďže reštrukturalizačným plánom sa na základe odvolania predkladateľa plánu zaoberal a rozhodol o ňom. Ústavný súd preto nenachádza takú príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a základnými právami na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy ani právom na spravodlivé súdne konanie vyplývajúcim z čl. 6 ods. 1 dohovoru, na základe ktorej by reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že tento nález nie je v rozpore s nálezom ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 153/2015 z 29. júla 2015, v ktorom ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľov uznesením okresného súdu sp. zn. I R 5/2014 z 10. októbra 2014 z dôvodov, že (i) okresný súd sa vyjadroval k oprávnenosti pohľadávok veriteľa Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s., napriek skutočnosti, že táto otázka patrí do kompetencie incidenčného súdu, (ii) okresný súd sa nevysporiadal s podaním reštrukturalizačnej správkyne z 27. septembra 2014 a (iii) rozhodol o zastavení reštrukturalizačného konania podľa § 131 ods. 2 písm. a) zákona o konkurze a reštrukturalizácii napriek tomu, že mohol rozhodnúť v zmysle § 154 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii o zamietnutí reštrukturalizačného plánu, čím odňal predkladateľovi plánu právo podať proti tomuto uzneseniu odvolanie [zatiaľ čo proti rozhodnutiu súdu o zastavení reštrukturalizácie podľa § 131 ods. 2 písm. a) zákona o konkurze a reštrukturalizácii odvolanie nie je prípustné, proti rozhodnutiu súdu o zamietnutí reštrukturalizačného plánu podľa § 154 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii odvolanie prípustné je]. V napadnutom uznesení krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu o zamietnutí reštrukturalizačného plánu sa ani okresný súd a ani krajský súd už nevyjadrovali k oprávnenosti pohľadávok veriteľa Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s., a konajúce súdy len hodnotili postup reštrukturalizačného správcu pri popieraní 52 pohľadávok veriteľa Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s., pri vyhodnocovaní jeho podaní a pri popieraní pohľadávok a vyhodnocovaní podaní iných veriteľov, a to v kontexte posúdenia naplnenia dôvodov na zamietnutie reštrukturalizačného plánu. Keďže okresný súd rozhodol o

	<p>zamietnutí reštrukturalizačného plánu a nerozhodoval o návrhu veriteľa Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a. s., na zastavenie reštrukturalizačného konania a vyhlásenie konkurzu, nebol povinný vysporiadať sa s vyjadrením reštrukturalizačnej správkyne z 27. septembra 2014 k uvedenému podaniu. Okresný súd teda postupoval v súlade so závermi ústavného súdu vyjadrenými v náleze č. k. II. ÚS 153/2015-181 z 29. júla 2015.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd nálezom rozhodol, že sťažnostiam sťažovateľov nevyhovuje.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-reštrukturalizácia arbitrárnosť práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na zákonného sudcu</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.